

ПРОТОКОЛ
25.08.2022г.

От проведена online среща на членовете на Комисията за енергиен преход (КЕП), съставът на която е определен с протокол от заседание на Консултативния съвет за европейската зелена сделка (КСЗЕС), проведено на 11.07.2022 г. в изпълнение на Заповед № 128 от 5 юли 2022 г.

Днес, **25.08.2022г. от 16:00 ч.** се проведе online среща на членовете на Комисията за енергиен преход (КЕП).

На планираната среща присъстваха следните членове на КЕП:

1. Атанас Пеканов, заместник-министър председател по управление на европейските средства;
2. Калоян Стойчев – председател на КЕП
3. Мария Трифонова – заместник-председател на КЕП (определена с Протокол от 11 юли 2022 г. от проведено заседание на Комисия, определена със Заповед № 128 от 5 юли 2022 г.);

От страна на Министерство на енергетиката:

1. Александър Давидов – За Директор на д-я ЕСПУЕР
2. Михаела Христова – старши юрисконсулт в д-я ЕСПУЕР
3. Цветелина Попова – младши експерт в д-я ЕСПУЕР
4. Гергана Лазарова – старши експерт в д-я ЕСПУЕР
5. Даниела Донева – За директор на д-я СЕУКС
6. Иван Палдъмов – държавен експерт в д-я СЕУКС

Заседанието бе открито с кратка встъпителна реч от служебния заместник министър-председател по управление на европейските средства **г-н Атанас Пеканов**, който благодари на експертите и социалните партньори за положените усилия до момента, като подчерта, че резултатите от работата на КЕП ще бъдат обобщени и представени на вниманието на новосформираното Народно събрание на Р България след предсрочните парламентарни избори на 02.10.2022г. Г-н Пеканов обърна внимание, че Европейската зелена сделка (ЕЗС) е важна за постигане на енергийна независимост в контекста на трудните избори, пред които са поставени всички европейски икономики. Също така, той напомни за поетия ангажимент от Р България пред Европейската комисия (ЕК) за намаляване на въглеродните емисии с 40% и свързаната с него задача на КЕП за изготвяне на сценарии за въглеродна неутралност на страната и осъществяването на справедлив преход в засегнатите региони.

Срещата бе определена като организационна, на която следва да се обсъди проект на график за работата на КЕП, конкретни задачи и индикативни срокове, в които следва да бъдат изпълнени.

Думата бе дадена на **г-жа Мария Трифонова**, заместник-председател на КЕП, която предложи работата на КЕП да продължи по досега зададената рамка. Бе предложено срещите да се осъществяват присъствено, на всеки две седмици, като след приемането на вариант на документи (доклад въз основа на дискусиите по двата предложени сценария) да се свикат ежеседмично, в online среда, за максимално широка и конструктивна дискусия по финализиране на така предложените текстове. Бе представен актуализиран проект на програма за работа с индикативен график, която не е предварително изпратена на членовете на КЕП за запознаване, като представителите на МЕ обърнаха внимание, че част от предложените дати съвпадат с почивни дни и официални празници в страната. Г-жа Трифонова се съгласи и пое ангажимент да актуализира датите, като посочи, че се очаква в хода на работа на КЕП МЕ да представи подробен анализ на предложените модели.

Инструментът, чрез който следва да се изработят сценариите (Pathway Explorer), е публичен и следва да стъпи на съществуващите сценарии, чиито данни да се актуализират, както следва:

1. Път към климатична неутралност – реалистичен (извеждане на въглищните централи до 2038 г. и намаление на въглеродните емисии до 2030 г.);
2. Път към климатична неутралност – оптимистичен (извеждане на въглищните централи до 2030 г. и намаление на въглеродните емисии до 2025 г.)

Г-жа Трифонова подчерта, че съществуващите сценарии са изработени преди окончателното утвърждаване на Плана за възстановяване и устойчивост (ПВУ от 06.04.2022 г.) и подлежат на осъвременяване. Съгласно споделения времеви график, допусканията за сценариите следва да бъдат представени от страна на МЕ до 04.09.2022г. (неделя). На 08.09.2022г. Предложените от МЕ допускания ще бъдат обсъдени от членовете на КЕП, като следва да бъде постигнато съгласие върху допусканията, които да бъдат включени в двата сценария. Изборът на допускания ще бъде направен съвместно с ClimAct, доставчик на инструментът Pathway Explorer. До 15.09.2022 г. сценариите следва да бъдат финализирани. За 22.09.2022, 06.10.2022 г. и 13.10.2022 г. се планират присъствени срещи на КЕП. Съгласно споделения график се предвижда анализът със сценариите да бъде финализиран до 20.10.2022 г.

Г-н Красимир Ненов (Contour Global) подчерта, че в момента Compass Lexecon (използващ модела Plexos за анализ и моделиране) актуализира допусканията в частта „цени на суровини“, както и отразяват съобщението на ЕК RePowerEU. Към момента те разполагат с предварителни резултати /тип „подсцераний“/ при допускане „намаление на емисиите с 40%“, като окончателните резултати от моделирането се очакват през следващите седмици.

Г-н Мартин Владимиров (Център за изследване на демокрацията) подчерта, че инструментът Pathway Explorer е ползван от Кралство Белгия за изработване на Стратегия за климатична неутралност и е инструмент, позволяващ разработването на модел за намаляване на емисиите, базиран на търсенето на енергия (не предлагането) в икономическите сектори. В същото време инструментът отразява различни механизми за намаляване на емисиите в сектор енергетика, сгради, транспорт, индустрия и др.

Г-н Антон Иванов (Институт за устойчив преход и развитие към Тракийския университет в Стара Загора) повдигна въпроса за необходимостта от предварителна дискусия по обсъждането и приемането на сценариите като подчерта, че е необходимо да не се фаворизира един определен модел, а да се обсъдят предварително преимуществата и недостатъците на всички съществуващи модели. Изборът на инструмент за моделиране следва да бъде одобрен от членовете на КЕП.

Представителите на **МЕ** подкрепиха г-н Иванов и подчертаха, че инструментът, който предстои да се използва, трябва да има възможност за анализиране на данни и прогнозиране въз основа на извършения анализ. Моделът, който се предлага, трябва да може да изготвя прогнозен мощностен баланс и обезпечаване на сигурността на доставките на енергия. Бе подчертано, че сигурността на доставките за страната касае пряко и сигурността на целия регион, тъй като България е нетен износител на електрическа енергия и евентуалното нарушаване на доставките у нас би довело до сериозни затруднения в целия регион. Необходимо е целите за намаляване на емисиите да бъдат съобразени с реалните енергийни нужди и енергийното потребление в страната и региона. Бе предложено като основа за двата сценария да бъдат използвани прогнозите, изработени за целите на Интегрирания национален план в областта на енергетиката и климата (Приложение № 1 към ИНПЕК), тъй като в него има вече подготвен мощностен баланс. Бе поискано уточнение дали предлаганите модели разполагат с инструмент за автоматично изчисляване на необходимите инвестиции при залагане на различни параметри.

Г-н Мартин Владимиров съобщи, че така предложения модел няма възможност за автоматично изчисляване на инвестиционните разходи, но има възможност за прогнозиране на баланса на мощностите и изчислява съотношението технологии / цена. Има заложен отделен компонент за част „електроенергия“ и позволява проследяване на взаимовръзките.

Представителите на **МЕ** обърнаха внимание, че е необходимо в одобрения за ползване модел да има ясна информация за общия енергиен баланс на страната и брутно крайно потребление на енергия.

Г-н Мартин Владимиров подчерта, че така посочените данни са налични в предложения модел Pathway Explorer, който използват, за базов сценарий са включени данните предвидени в ИНПЕК и добавени мерките предвидени в ПВУ с малки разлики, но при запазване на общата стратегическа рамка.

Г-н Димитър Зарчев (ECO) обърна внимание, че моделът Plexos се ползва от всички системни оператори в ЕС (в т.ч. от ENTSO-E) и региона, като посочения модел отразява напълно наличието или липсата на системна адекватност (изпълнение на чл. 23 от Регламент 943 на Съвета). Бе посочено, че Plexos-моделирането е свързано с електроенергийния преход и баланса на мрежата, като различните профили изискват различна разполагаемост (между 1200 и 6000 часа годишно); същевременно при прогнозиране на развитието в дългосрочен аспект (20 год.) следва да се вземе предвид различния товар в зависимост от профила. Необходимо е да се вземе под внимание съществената зависимост на производството на енергия от възобновяеми източници (ВИ) от метеорологичните условия и недостатъчното развитие на системите за съхранение на произведената енергия (батерии, storages и пр.). Към прогнозното развитие на товара следва да се добавят параметрите, касаещи системната адекватност. Регулирането и балансирането на системата са ключови.

Г-жа Мария Трифонова обърна внимание, че двата предложени модела Pathway Explorer и Plexos биха могли да се ползват в паралел и при констатиране на съществени разлики в резултатите да се обсъдят.

Г-н Антон Иванов подчерта, че е задължителна предварителната оценка на реалистичността на предложените модели в контекста на ангажиментите на страната. От представените сравнителни таблици се виждат единствено съществени разлики в допусканията, което показва, че разликите в моделите представляват разлики в подхода. Бе поискано резултатите, представени от AmCham да бъдат представени равнопоставено с останалите.

Г-н Апостол Дянков от WWF подчерта, че различните нива на допускания обуславят различни модели, базирани на промяна в поведението на потребителите, респ. технологиите.

Смислено е да се вложат усилия в посока повишаване на енергийната ефективност и развитие на системите за съхранение на енергия / разполагаемост.

Г-жа Мария Трифонова обърна внимание, че е целесъобразно ползването на модел, който позволява промяна на допусканията в реално време и в споделена среда. Направените до момента допускания следва да бъдат надградени и разширени.

Г-н Красимир Ненов благодари за конструктивната дискусия и обърна внимание, че ще се радва да сподели резултатите от течащите в момента анализи (провеждани от Compass Lexecon) в ТЕЦ Contour Global.

В заключение на срещата **г-н Атанас Пеканов** благодари на участниците за ползотворния диалог и посочи, че от МЕ – в качеството си на секретариат на КЕП, се очаква да поеме занапред организационните и административни дейности на комисията.

След проведените обсъждания и разисквания бяха идентифицирани следните

СЛЕДВАЩИ СЪПКИ:

1.1 Да бъде предоставен по електронен път от г-жа Мария Трифонова актуализиран график за работа на КЕП на вниманието на членовете, като се стиковат датите със Секретариата;

1.2. В срок до края на следващата работна седмица (02.09.2022 г.) МЕ да представи допусканията, които ще се използват при разработването на сценариите;

2. Считано от настоящото заседание организационната и административна дейност на КЕП се поема от Секретариата (МЕ);

3. За следващата среща на КЕП членовете ще бъдат уведомени по електронен път предварително.

Съгласувал:

..... Александър Давидов/ За Директор на дирекция ЕСПУЕР, МЕ/ Секретариат на КЕП

Изготвили: Михаела Христова / старши юриконсулт в д-я ЕСПУЕР, МЕ/ Секретариат на КЕП

..... Гургана Лазарова / старши експерт в д-я ЕСПУЕР, МЕ/ Секретариат на КЕП

..... Цветелина Попова / младши експерт в д-я ЕСПУЕР, МЕ/ Секретариат на КЕП